

УКРАЇНА

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

вул. Смоленська, 19, м. Київ, 03057, тел./факс: (044) 277-30-47, тел.: (044) 204-48-27
e-mail: box@nerc.gov.ua, веб-сайт: www.nerc.gov.ua

Національна комісія, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та
комунальних послуг

№ 242/16-3-217-18 від 09.01.2019

**Міжгалузева асоціація з розвитку
систем теплопостачання**

«Укртеплокомуненерго»

Солом'янська площа, 2, оф.803, м. Київ, 03035

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП, Регулятор), розглянула лист Міжгалузевої асоціації з розвитку систем теплопостачання «Укртеплокомуненерго» від 23.11.2018 № 87 та в межах компетенції повідомляє.

Відповідно до положень статті 11 Закону України «Про ринок природного газу» (далі – Закон України) з метою забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу на суб'єктів ринку природного газу у виключних випадках та на визначений строк можуть покладатися спеціальні обов'язки в обсязі та на умовах, визначених Кабінетом Міністрів України.

Так, відповідно до положень підпункту 1 пункту 3 Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.10.2018 № 867 (далі – Положення) на ПАТ «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» покладено обов'язок постачати природний газ на умовах та у порядку, що визначені цим Положенням, зокрема виробникам теплової енергії, які здійснюють виробництво теплової енергії для всіх категорій споживачів (фізичні або юридичні особи, які використовують теплову енергію на підставі договору) та виробникам теплової енергії, що використовують природний газ для виробництва електричної енергії.

Згідно з вимогами пункту 11 Положення виробник теплової енергії має право з 1 листопада 2018 року по 1 травня 2020 року придбавати природний газ для всіх категорій використання природного газу у НАК «Нафтогаз України» у разі виконання умов, встановлених у зазначеному пункті, зокрема:

укладення виробником теплової енергії договору постачання природного газу з НАК «Нафтогаз України» відповідно до законодавства;

виконання виробником, на якого станом на 30 вересня 2015 р. поширювалася дія статті 19¹ Закону України «Про теплопостачання» або якому надано в користування (оренду, концесію, управління тощо) цілісний майновий

комплекс або індивідуально визначене майно з вироблення теплової енергії, що використовувалися виробником теплової енергії, на якого станом на 30 вересня 2015 року поширювалася дія статті 19¹ Закону України «Про теплопостачання», обов'язку щодо відкриття рахунків із спеціальним режимом використання;

виконання виробником теплової енергії, що також придбаває природний газ, у тому числі для виробництва електричної енергії, установлених розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 травня 2015 року № 670 «Про порядок розрахунків за спожитий природний газ виробниками електричної енергії, які використовують природний газ для її виробництва» вимог щодо проведення розрахунків з використанням механізму розподілу коштів, що надходять за відпущену електричну енергію на рахунки із спеціальним режимом використання.

Постачання природного газу НАК «Нафтогаз України» виробникам теплової енергії відповідно до цього Положення здійснюється за цінами, визначеними відповідно до пунктів 12 і 13 цього Положення, на підставі договору, що враховує положення примірного договору про постачання природного газу виробникам теплової енергії.

Примірний договір про постачання природного газу виробникам теплової енергії для виробництва теплової енергії затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 29.04.2016 № 357.

Таким чином, у разі виконання виробником теплової енергії умов, передбачених пунктом 11 Положення НАК «Нафтогаз України» зобов'язаний забезпечити такого споживача усім необхідним обсягом природного газу, який буде визначений договором постачання.

Разом з тим, відповідно до положень пункту 5 глави 1 розділу I Правил постачання природного газу, затверджених постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2496 (далі – Правила постачання) підтверджений обсяг природного газу – плановий об'єм (обсяг) природного газу, обумовлений договором постачання природного газу між споживачем та постачальником на відповідний розрахунковий період, який має бути поставлений споживачу відповідно до умов цього договору.

Згідно з пунктом 5 розділу II Правил постачання, договір постачання природного газу повинен містити такі умови, що є істотними та обов'язковими для цього виду договору, у тому числі:

річні, місячні та/або добові обсяги природного газу, у тому числі в розрізі точок комерційного обліку (за необхідності), та/або допустиме їх відхилення;

відповідальність сторін за невиконання умов договору та підстави її застосування, у тому числі в разі перевищення споживачем підтверджених обсягів природного газу за відповідний період, а також механізми компенсації і повернення, які застосовуються, якщо рівні якості послуг постачальника за договором не виконуються, зокрема за неточності в рахунку чи його затримці (норма вноситься в договір за згодою сторін).

З метою недопущення постачальником небалансу між обсягами природного газу, поданими ним у газотранспортну систему для потреб своїх споживачів, та обсягами природного газу, відібраними/спожитими його споживачами, у договорі постачання природного газу за домовленістю сторін (споживача та постачальника) може бути визначена процедура передачі споживачем даних про фактичне споживання природного газу за попередню газову добу.

Разом з тим, згідно з положеннями підпункту 1 пункту 1 розділу VI Правил постачання, відшкодування збитків споживачем, що не є побутовим, постачальнику здійснюється, зокрема, якщо за підсумками розрахункового періоду фактичний об'єм (обсяг) постачання природного газу споживачу його

постачальником буде перевищувати підтверджений обсяг природного газу на цей період, постачальник має право вимагати від споживача відшкодування збитків за перевищення об'єму (обсягу) природного газу.

Отже, постачальник має право на відшкодування збитків споживачем виключно за перевищення планового об'єму (обсягу) природного газу, визначеного договором постачання природного газу на відповідний розрахунковий період.

Слід зазначити, що нарахування постачальником збитків за перевищення підтвердженого обсягу природного газу є правом, а не обов'язком постачальника.

При цьому, за умови виконання виробниками теплової енергії вимог чинного законодавства, у тому числі Правил постачання та Положення, виробники теплової енергії не матимуть жодних штрафних санкцій, які потребуватимуть економічного джерела покриття.

Разом з тим, звертаємо увагу, що пунктом 2 розділу 1 розділу VI Правил постачання визначено, що у договорі постачання між постачальником та споживачем, що не є побутовим, може встановлюватись допустима величина відхилення від підтверджених обсягів природного газу, в межах якої не здійснюються заходи, визначені пунктом 1 цього розділу.

Таким чином, саме договором постачання природного газу визначається відповідальність сторін (як споживача, так і постачальника природного газу) за порушення умов договору, при укладенні якого, відповідно до частини четвертої статті 179 Господарського кодексу України, сторони мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови, передбачені договором, або доповнювати його зміст.

Одночасно повідомляємо, що на думку Регулятора, можливим шляхом врегулювання взаємовідносин між виробниками теплової енергії та НАК «Нафтогаз України» є затвердження Типового договору постачання природного газу виробникам теплової енергії, при укладенні якого, відповідно до статті 179 Господарського кодексу України, сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови.

Окремо зазначаємо, що в Регулятора відсутні повноваження на розробку та затвердження вищезазначеного нормативно-правового акту.

Разом з тим, керуючись положеннями статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, з метою імплементації актів законодавства Енергетичного Співтовариства у сфері енергетики 27.11.2017 НКРЕКП було прийнято постанову № 1437 «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП щодо впровадження добового балансування на ринку природного газу та процедури розробки, подання і затвердження Плану розвитку газотранспортної системи на наступні 10 років» (далі – Постанова № 1437), яка набрала чинності з 01.08.2018 та якою запроваджено добове балансування на ринку природного газу України.

Крім цього, положеннями постанови НКРЕКП від 27.07.2018 № 788 «Про накладення штрафу на АТ «Укртрансгаз» за порушення Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з транспортування природного газу» (із змінами внесеними постановою НКРЕКП від 30.11.2018 № 1573) визначено, що на період усунення порушень та приведення дій АТ «Укртрансгаз» у відповідність до вимог законодавства, створення та забезпечення функціонування інформаційної платформи, комерційне балансування (зокрема визначення фінансового забезпечення, подання номінацій/реномінацій, проведення алокацій, визначення небалансів, визначення плати за нейтральність) за період серпень 2018 – лютий 2019 року здійснювати відповідно до положень Кодексу

газотранспортної системи в редакції, що діяли станом на день прийняття цієї постанови.

Отже, до 01.03.2019 визначення фінансового забезпечення, подання номінацій/реномінацій, проведення алокацій, визначення небалансів, визначення плати за нейтральність має здійснюватися відповідно до положень Кодексу ГТС, у редакції, що діяла станом на 27.07.2018.

Голова НКРЕКП

О. Кривенко